

Handläggning i parternas utevaror

RÄTTEN

Rådmännen Lena Carlberg Johansson (referent) och Daniel Samnerud samt tingsfiskalen Frida Österlind

PROTOKOLLFÖRARE

Tingsnotarien Ulf Pyk

PARTER

Kärande

Sylvie [REDACTED]
[REDACTED]

Ombud: Jur.kand. Fredrik Bergman, Olivia Möller och Erik Scherstén
Centrum för rättvisa
Box 2308
103 17 Stockholm

Svarande

Staten genom Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

Ombud: Specialistföredraganden [REDACTED] och föredraganden [REDACTED]

[REDACTED]
Justitiekanslern
Box 2308
103 17 Stockholm

SAKEN

Ersättningsrätt; nu fråga om avvisning av talan i viss del

_____

Målet genomgås i relevanta delar varvid följande antecknas.

I slutet av år 2017 ansökte Sylvie [REDACTED] hos Skatteverket om att få byta efternamn till [REDACTED]. Under handläggningen hos Skatteverket anlidade hon ett ombud som

skrev ett yttrande till myndigheten. Skatteverket avskog genom beslut den 20 juni 2018 Sylvie [REDACTED]s ansökan om namnbyte med hänvisning till att namnet bärs som förnamn av en person i Sverige och att det kan förväxlas med ett befintligt företagsnamn. Sylvie [REDACTED] överklagade på egen hand Skatteverkets beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm som genom dom den 4 januari 2019 avskog överklagandet. Sylvie [REDACTED] överklagade genom ombud förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Stockholm. Den 28 oktober 2019 biföll kammarrätten Sylvie [REDACTED]s överklagande och beslutade att Sylvie [REDACTED] skulle få byta efternamn till [REDACTED]. Skatteverket överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen. I Högsta förvaltningsdomstolen yttrande sig Sylvie [REDACTED] genom ombud över Skatteverkets överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen avskog genom deldom den 11 juni 2021 Skatteverkets överklagande (HFD 2021 ref. 36). Innan målet avslutades inkom Sylvie [REDACTED] för första gången, med ett yrkande om ersättning för rättegångskostnader med ett belopp om sammanlagt 60 250 kr. Genom beslut den 4 mars 2022 avvisade Högsta förvaltningsdomstolen Sylvie [REDACTED]s yrkande om rättegångskostnader (HFD 2022 ref. 10). Högsta förvaltningsdomstolen fann att det inte ska göras någon materiell prövning av yrkanden om rättegångskostnader och att sådana yrkanden således ska avvisas.

Sylvie [REDACTED] har nu väckt talan mot staten och yrkat att staten till henne ska betala 60 250 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635). Sylvie [REDACTED] har i första hand gjort gällande att rättegångskostnaderna ska ersättas som skadestånd för ren förmögenhetsskada med stöd av 3 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207) eller den princip om grundlagsskadestånd som följer av rättsfallen NJA 2014 s. 323 (Medborgarskapet I) och NJA 2018 s. 103 (Medborgarskapet II). Sylvie [REDACTED] har som skäl för detta angett att staten, genom Högsta förvaltningsdomstolens beslut att avvisa hennes yrkande om ersättning för rättegångskostnader i stället för att helt eller delvis bifalla det, har överträtt hennes rätt till en rättvis rättegång enligt 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen.

För det fall staten inte kan anses ha överträtt Sylvie [REDACTED]s rätt till en rättvis rättegång enligt förstahandsgrunden har hon gjort gällande att rättegångskostnaderna i andra hand ska utges med en direkt tillämpning av 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen, artikel 6.1 i Europakonventionen eller artikel 47 i EU-stadgan.

För det fall rättegångskostnaderna inte heller kan utges på det sätt som anges i andrahandsgrunden har Sylvie [REDACTED] gjort gällande att de i tredje hand ska ersättas som skadestånd för ren förmögenhetsskada med en konventions- eller fördragskonform tillämpning av 3 kap. 2 och 4 §§ skadeståndslagen, principen om grundlagsskadestånd eller den princip om skadestånd för överträdelse av EU-rätten som följer av EU-domstolens dom Andrea Francovich och Danila Bonifaci m.fl. mot Italienska republiken, mål C-6/90 och C-9/90 (Francovich-principen), trots att det som utgångspunkt för den bedömningen får antas att det ännu inte har skett någon fullbordad överträdelse av hennes rätt till rättvis rättegång.

Om rättegångskostnaderna inte kan ersättas på något annat sätt har Sylvie [REDACTED] i sista hand gjort gällande att de måste ersättas som skadestånd för ren förmögenhetsskada med stöd av 3 kap. 2 och 4 §§ skadeståndslagen, principen om grundlagsskadestånd eller Francovich-principen. Sylvie [REDACTED] har som skäl för detta angett att staten i sådana fall har gjort sig skyldig till en fullbordad överträdelse av hennes rätt till en rättvis rättegång enligt 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen, artikel 6.1 i Europakonventionen och artikel 47 i EU-stadgan, genom att inte tillhandahålla henne något förfarande genom vilket hon kan få ersättning för sina rättegångskostnader.

Staten har bestritt Sylvie [REDACTED]s talan och yrkat att hennes talan om skadestånd enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen ska avvisas enligt 3 kap. 7 § skadeståndslagen, såvitt den förs med anledning av beslutet av Högsta förvaltningsdomstolen. Staten har som skäl för att talan ska avvisas anfört att Högsta förvaltningsdomstolens beslut i ersättningsfrågan inte har upphävts eller ändrats samt att det saknas skäl att åsidosätta taleförbudet i Sylvie [REDACTED]s fall.

Sylvie [REDACTED] har som skäl för att talan ska tillåtas anfört följande. Normalt föreligger rättegångshinder enligt 3 kap. 7 § skadeståndslagen vid talan om skadestånd enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen med anledning av ett beslut från Högsta förvaltningsdomstolen. I detta fall grundar sig dock skadeståndsanspråket i en överträdelse av en grundlagsfäst rättighet. För att upprätthålla regeringsformens rättighetsskydd och möjliggöra för Sylvie [REDACTED] att i målet göra sin absoluta rätt till en rättvis rättegång gällande är det därför nödvändigt för tingsrätten att åsidosätta bestämmelsen om rättegångshinder i 3 kap. 7 § skadeståndslagen.

Tingsrätten meddelar följande

BESLUT

Tingsrätten avvisar den del av Sylvie [REDACTED]s talan om skadestånd som grundar sig på 3 kap. 2 § skadeståndslagen och Högsta förvaltningsdomstolens beslut i HFD 2022 ref. 10.

Skälen för tingsrättens beslut

Enligt 3 kap. 2 § skadeståndslagen ska staten eller en kommun ersätta bl.a. personskada, sakskada eller ren förmögenhetsskada, som vållas genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning i verksamhet för vars fullgörande staten eller kommunen svarar. Enligt 3 kap. 7 § skadeståndslagen får dock en sådan talan inte föras med anledning av beslut av riksdagen eller regeringen eller av Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen, om inte beslutet upphävts eller ändrats. Sådan talan får inte heller föras med anledning av beslut av lägre myndighet, vilket efter överklagande prövats av regeringen, Högsta domstolen eller Högsta förvaltningsdomstolen, utan att beslutet upphävts eller ändrats. En skadeståndstalan som grundas på felaktigt beslut av de nämnda instanserna ska överhuvudtaget inte tas

upp till prövning utan ska avvisas av domstolen (se Bengtsson & Strömbäck, Skadeståndslagen: En kommentar, JUNO version 8, kommentaren till 3 kap. 7 §).

Genom Högsta förvaltningsdomstolens beslut i HFD 2022 ref. 10 har domstolen inte upphävt eller ändrat ett tidigare beslut. Det saknas stöd i förarbetena till 3 kap. 7 § skadeståndslagen för att det under vissa förhållanden ska vara tillåtet att trots taleförbudet föra en talan mot bl.a. Högsta förvaltningsdomstolens beslut. Tvärtom anförs i förarbetena till bestämmelsens ursprungliga lydelse att det inte vore lämpligt att anförtro underrätter eller hovrätter med att pröva Högsta förvaltningsdomstolens beslut (jfr. prop. 1972:5 s. 349). I den mån en sådan ordning är nödvändig för att upprätthålla grundlagsfästa rättigheter ankommer det enligt tingsrätten på lagstiftaren att utreda och sedermera lagstifta om detta. Mot bakgrund av det ovan anförda finner tingsrätten sammantaget att den del av Sylvie [REDACTED]s talan om skadestånd som grundar sig på 3 kap. 2 § skadeståndslagen och Högsta förvaltningsdomstolens beslut i HFD 2022 ref. 10 ska avvisas. Denna rättsliga grund får i förhållande till Högsta förvaltningsdomstolens beslut alltså inte göras gällande i målet. Sylvie [REDACTED]s talan ska emellertid tas upp till prövning i övrigt.

Tingsrättens beslut får överklagas endast i samband med överklagande av dom eller slutligt beslut i målet.

Ulf Pyk

Protokollet uppvisat/